PERSPECTIEFNOTA 2021

Mariët Horenga - Ymte Sijbrandij – Jacob Bos – Annejet Jansma – Jan Willem Slotema – Reinette Gjaltema-van der Laan – Geertje Veenstra

Bijdrage Perspectiefnota 7 juli 2021

Voorzitter,

Een bijzonder moment op een door ons allen lang gemiste locatie. Het is goed om weer fysiek bij elkaar te zijn. Als eerste willen we iedereen die zich heeft ingezet om onze gemeente in de voorafgaande bijzondere periode draaiende te houden veel dank zeggen. Om niemand hierbij te vergeten, de vraag om deze dank aan ieder in de organisatie namens ons over te brengen.

Ook dank aan het college, waaronder in het bijzonder aan u voorzitter, burgemeester van der Tuuk, voor de grote inspanning die door u tot nog toe is gedaan om niet alleen ons als raad, maar ook de inwoners van onze gemeente via diverse media op de hoogte te houden van het wel en helaas ook het wee. Ik haal graag een tekst uit een prachtig Bijbelboek aan en wel Prediker 3; “Voor alles wat gebeurt is een tijd. Er is een tijd om te omhelzen en een tijd om afstand te houden”. Het is zo van toepassing op de tijd waar we nu in leven.

“De algemene beschouwingen, een tijd van terugblikken en van vooruitkijken”.

Als we kijken naar de jaarrekening, dan vinden we het oordeel met beperking welke door de accountant wordt afgegeven opvallend. Dit oordeel met beperking ziet toe op twee zaken, een bevinding m.b.t. aanbestedingsrechtmatigheid en een bevinding m.b.t. begrotingsrechtmatigheid. Hierin zien wij dat het college zich niet heeft gehouden aan de door de raad vastgesteld wet- en regelgeving. Wat betreft de bevindingen m.b.t. de aanbestedingsrechtmatigheid heeft het college al aangegeven dat de gemeente werk gaat maken van het inkoopproces om in het vervolg fouten te voorkomen. Wat betreft de begrotingsrechtmatigheid, deze ziet toe op de afvalstoffenheffing die een stuk hoger zijn dan begroot. Deze verhoging had eerder aan de raad kenbaar gemaakt moeten worden. Rondom deze verhoging is al een en ander in de publiciteit geweest. De toelichting op de overschrijding vinden wij plausibel. De grootste effecten zijn een hoger dan begroot tonnage opgehaald afval en een hogere last verwerking plastic/drankkartons vanwege een lagere marktwaarde voor ingezamelde kunststoffen.
Maken wij vanuit de jaarstukken een koppeling naar de eerste bestuursrapportage, dan laat dat meteen een min zien van €2,3 miljoen tegenover een primitieve begroting die in evenwicht was. Uit eerdere P&C cyclus bleek dat het college scherp begroot en ambities wil nastreven. In de basis vinden wij dat een goede houding.
Waakzaamheid is wat ons betreft hierin wel geboden wanneer er begroot wordt met eventuele tegenslagen. De bijstelling van de begroting met een min van van €2,3 miljoen is zo’n tegenslag. Onze vraag aan het college is dan ook of het college een inschatting kan geven over de rest van 2021.
In de perspectiefnota worden de belangrijkste onzekerheden behandeld; herijking gemeentefonds, opschalingskorting, compensatie abonnementstarief WMO en compensatie jeugdzorg. Hierin zien wij een belangrijke taak van ons als raad om, samen met het college, te blijven monitoren en op te letten of het college de juiste beslissingen neemt op basis van nieuwe ontwikkelingen. We hebben vastgehouden aan onze ambities, zodat we onze inwoners, instellingen, verenigingen en bedrijven perspectief kunnen blijven bieden. Dit is een bewuste keuze geweest, een pittige keuze die, wat onze fractie betreft, in deze tijd nodig is.

Efficiëntie versus aandacht. Keer op keer is er bezuinigd en steeds meer is er ingezet op efficiëntie en rendement. Wij durven de stelling aan dat elk systeem dat draait op efficiëntie en effectiviteit vastloopt bij een verstoring. Dat hebben we wel gezien door Covid19. Wij vinden dat we van onze oude waarden: doelmatigheid, efficiency, controle, beheersing, regelzucht, kosten en baten, toe moeten naar nieuwe waarden: Aandacht. Tijd. Vertrouwen. Ruimte. Keuzevrijheid. En kwaliteit. Durven loslaten. In Coronatijd hebben we als fractie inwoners uitgenodigd om tijdens een wandeling met ons in gesprek te gaan. Deze wandelingen brachten en brengen ons dichter bij de inwoners, hun leefwereld en vraagstukken.

En zeg eerlijk. Zouden de mensen die op de intensive care lagen zich druk hebben gemaakt of ze wel efficiënt behandeld werden? Of zouden ze liever gewoon heel goed behandeld willen worden, met liefdevolle aandacht voor de angsten die ze hadden? Tja. De zorg is geen markt, maar een publiek goed. Wij hebben onlangs een Technische Vraag gesteld over de winsten in de zorg. Wij willen het college dan ook vragen een voorstel aan de raad te doen toekomen op welke wijze deze te hoge winsten en overhead voorkomen kan worden bij nieuwe contracten. Daarbij zouden we ook graag zien hierbij in te zetten op voldoende intern- en extern toezicht bij de aanbieders zelf. **Hiervoor dienen we een motie in waarvan de titel ‘winsten in de zorg’ is.**

Blijvend willen we ook aandacht vragen voor inwoners die sterk afhankelijk zijn van de gemeente. We denken aan de ouder wordende inwoner die meer middelen nodig heeft om (zelfstandig) te kunnen (blijven) wonen, maar we denken ook aan adressen waar de financiële situatie minder dan rooskleurig is. Laten we daarin zorgvuldig en wijs met onze financiële middelen omgaan, waarbij de zorg en het welbevinden, het geluk van onze onwoners leidend is. Laten we hen vertrouwen geven…

Vertrouwen krijg je niet. Vertrouwen geef je. Dat zijn inzichten die Corona ons heeft opgeleverd. Hoe groter de afstand soms, hoe meer dat je zien kan. We zullen dus moeten vernieuwen. We kunnen niet blijven voortmodderen, maar moeten nieuwe wegen durven inslaan. Dit heeft ook te maken met het kritisch kijken naar je eigen organisatie. Op welke wijze kunnen inwoners er van opaan dat wij als gemeentelijke organisatie voor hun belangen opkomen. Helemaal wanneer zij zelf worstelen met hun strijd tegen grote logge overheidsinstellingen. Een voorbeeld van hoe het vooral niet moet hebben we gezien in de situatie rondom de hoogspanningsmasten (380kV) die lopen van Vierverlaten tot aan de Eemshaven. Om de inwoners in hun strijd, zo wordt het echt ervaren, te ondersteunen vinden wij dat er vanuit onze gemeente een aanspreekpunt moet zijn die hun belangen behartigd. **Daarvoor dienen wij dan ook een motie in met als titel ‘Eén aanspreekpunt bij grote projecten’.**

Wij zien dat er ruimte is om te kunnen groeien wat betreft woningbouw. Daarbij kunnen nieuwe woonvormen hier steeds meer een plek krijgen. Belangrijk is dan dus wel dat onze kernen aantrekkelijk, vitaal en veilig blijven. Wij roepen dan ook alle kernen op, voor zover ze dit nog niet hebben gedaan, om te komen tot een dorpsvisie of –manifest. Deze visies helpen ons om ideeen en wensen in beeld te krijgen waarbij ook verschillen tussen onze 41 kernen zichtbaar zijn en mogen blijven. We bedanken hiervoor ook de insprekers voor hun woorden bij de perspectiefnota. Als fractie zijn we blij met de initiatieven die door inwoners worden aangedragen.

Het college willen we daarnaast oproepen om zo spoedig mogelijk te komen tot de dorpsvisie ruimte, zoals benoemd in de Woonvisie om gemeente Westerkwartier de beste woongemeente van Nederland te laten zijn. Om de woningopgave sneller vlot te laten trekken roepen wij op tot een actief grond- en aankoopbeleid voor locaties die geschikt zijn voor herontwikkeling. Inbreiding kan vlot en daarbij kan het ook leiden tot een goede oplossing voor verpauperde panden en locaties. De eigenaar

hiertoe te verleiden door actieve ondersteuning is wat ons betreft ook een goede mogelijkheid. Om deze oproep kracht bij te zetten dienen wij de volgende motie in waarbij we het college oproepen om inspanningen te plegen om in aanmerking te komen voor de regeling van BZK waarin zij financiële middelen beschikbaar stelt voor brede huisvesting van aandachtsgroepen. **De titel van de motie is 'Wonen'.**

De verkeersveiligheid vinden wij daarin ook belangrijk als fractie. We hadden dit graag al terug gezien in een verkeersvisie. In deze verkeersvisie, die wij zo spoedig mogelijk tegemoet zien, zien wij ook specifiek de aandacht voor mensen die leven met een beperking. Dat het Platform Toegankelijk Westerkwartier meegenomen worden bij het maken van deze visie vinden wij dan ook een vereiste. En natuurlijk vinden we dat dit niet alleen moet gebeuren bij de verkeersvisie, maar bij alle zaken. We willen als het ware bij ieder vraagstuk een bril opzetten waarmee we deze doelgroep continue aandacht geven. Laat het onze tweede natuur worden en een gewoonte.

Infrastructuur, en daarmee bedoelen we ook de toegankelijkheid van onze digitale infrastructuur, is essentieel om met elkaar in contact te blijven, verbinding te hebben met elkaar en kennis en ervaring uit te wisselen. In ons verkiezingsprogramma hebben we als fractie al aandacht gevraagd voor de Lelylijn. Met onze belangrijke positie als gemeente, zowel qua ligging als qua aanbod, denken we hierin aantrekkelijk te zijn voor de regio. Prachtig hoe het college lobbyt voor de Lelylijn.
Wanneer we praten over de aantrekkingskracht die wij als regio hebben, dan willen we in het bijzonder ook de Gebiedscoöperatie benoemen. De innovatie die daar ontwikkeld wordt, wordt inmiddels niet alleen in Nederland gezien als uitzonderlijk, maar ook internationaal. Vele soorten onderwijs worden gekoppeld aan bedrijven en organisaties. Wat betreft het onderwijs, hierop zien wij prachtige ontwikkelingen in onze gemeente (voorbeeld Campus in Leek). Dat jeugd een grote rol speelt bij veel ontwikkelingen brengt ons bij een van onze kernwaarden; rentmeesterschap. De beslissingen die wij vandaag nemen gaan over hun toekomst. Daar zijn wij ons als fractie heel erg van bewust.

Duurzaamheid
Er speelt ook in onze gemeente een grote uitdaging rondom het klimaat. Een opdracht waar we samen geen steentje, maar de grootte van een hunebed aan moeten bijdragen. Dichtbij en samen werken aan het aan de rol brengen van deze stenen, waarbij communicatie de drijfas – een vliegwiel moet zijn om er gezamenlijk de schouders onder te zetten. Dat voelen we allemaal en we willen dat dan ook vooral mét elkaar doen. De ontwikkelingen rondom wind- en zonne-energie hebben onze volle aandacht. We zijn ons er zeer van bewust dat we belangrijke maar verantwoorde keuzes moeten maken. Als ik het dan heb over die nieuwe waarden, dan moeten we dat dus met elkaar doen. Door elkaar vertrouwen te geven. Een zorgvuldig gebiedsproces is daarom zo ongelooflijk belangrijk. Vertrouwen krijg je niet, vertrouwen geef je. Als fractie houden we dit dan ook zeker in de gaten.

Het CDA is blij dat het project Westerkwartier Natuurinclusief eindelijk van start gaat. De brede belangstelling voor dit project toont aan dat agrariërs in onze gemeente mee willen denken over transitie van de landbouw naar meer natuurinclusieve productiewijzen. Tegelijk zien wij door de steeds maar voortslepende stikstofdiscussie en negatieve publiciteit over de veehouderij de spanningen bij agrariërs en hun gezinnen toenemen met alle gevolgen van dien.

Ondanks de raadsbrede steun voor de vorig jaar, door onze fractie ingebrachte motie, over de Groninger Aanpak Stikstof en extern salderen moeten wij constateren dat nog geen enkele Programma Aanpak Stikstof (PAS) melder in Groningen is gelegaliseerd. Bedrijven zonder natuurbeschermingsvergunning krijgen geen nieuwe financiering meer bij kredietverstrekkers. Dit heeft dus ingrijpende gevolgen voor de sector. Kan het college een update geven over de actuele stand van zaken rondom dit grote probleem?

Het Middag Humsterland met zijn prachtige cultuurhistorische waarden koesteren wij en willen wij graag in stand houden. Wij kunnen ons wel voorstellen dat de boeren hier af en toe moedeloos worden van alle plannen die over het gebied worden uitgestort. Er wordt veel over de boeren in het Middag Humsterland gesproken maar weinig met de boeren. De discussies hierover zullen wij openbaar moeten voeren en niet in de beslotenheid van de gebiedsraad Middag Humsterland.

We zijn een gemeente van natuur en platteland. Grotere en kleinere kernen. Waar gewoon doen de waarde is waar wij voor staan. Behalve de motie, met als thema Stikstofproblematiek, hebben we vorig jaar ook de aandacht gevraagd voor een tweetal onderwerpen waar we een terugkoppeling of toezegging op hebben ontvangen. Het gaat om onze motie Flora en Fauna en over de aandacht rondom het levensbomenbos. *Zouden we over deze onderwerpen een update kunnen krijgen?* Verder is er de vraag naar een natuurlijke begraafplaats. Een aantal gegadigden hebben zich met een locatie gemeld en als fractie hebben we een daarvan in Aduard mogen bezichtigen. *Onze vraag is wat de stand van zaken is betreffende een natuurlijke begraafplaats?*

Samenleving
Dat we als fractie midden in de samenleving staan, dat hebben we wel laten zien in deze bestuursperiode en daarin hebben we prachtige ontwikkelingen en vooruitgang gezien. In het bijzonder denken we daarbij aan het MFC's in Doezum, Grijpskerk en in Zevenhuizen. Met veel respect hebben we de inzet van inwoners gezien om te komen tot een plek waar een ieder aan kan deelnemen, waar een ieder kan komen en waar een ieder van harte welkom is. Het werk wat vrijwillig in onze gemeente wordt gedaan *maakt* onze samenleving. Zonder hen zouden er geen kerken, zwembaden, bibliotheken, sportverenigingen, muziekverenigingen, musea, dorpshuizen en dorpshuiskamers en nog vele andere zaken in stand gehouden kunnen worden. Onze waardering voor hen is groot.

Voorzitter,
Sommige vergezichten zijn dichtbij, anderen vragen meer tijd voordat ze mogelijk kunnen worden gerealiseerd. Laten we een groeigemeente blijven. Groeien door reflectie, groeien door elkaar te zien, groeien door te luisteren, want alles wat aandacht krijgt groeit. Wij gaan ervoor en verwachten van allen die bij het besturen van onze gemeente betrokken zijn eenzelfde vertrouwen en inzet. We begonnen onze bijdrage met een gedeelte uit het bijbelboek Prediker; voor alles wat gebeurt is een tijd, een tijd voor alles wat er is onder de hemel. Daarbij hebben wij het vertrouwen in onze God. Zijn zegen wensen we u dan ook toe!

Namens de fractie van het CDA Westerkwartier,

Geertje Veenstra
fractievoorzitter